

Dokument EA

Závazný dokument EA

EA-6/03 M:2022

Dokument EA pro akreditaci ověřovacích orgánů pro účely směrnice EU o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

EA document for accreditation of Verification Bodies for the purpose of EU ETS Directive

Tento dokument je českou verzí dokumentu EA-6/03 M:2022 z června 2022. Překlad byl zajištěn Českým institutem pro akreditaci, o.p.s.

This document is the Czech version of the document EA-6/03 M:2022 June 2022. It was translated by the Czech Accreditation Institute.

Datum vydání překladu: 11. 08. 2022

Obsah

Předmluva.....	5
1 Úvod.....	6
2 Normativní odkazy	6
3 Termíny a definice	6
4 Zásady	7
5 Obecné požadavky	7
6 Odborná způsobilost	8
7 Komunikace a záznamy	11
8 Validáčn� nebo ověřovací proces	12
9 Odvolání	22
10 Stížnosti	22
11 Speciální validace nebo ověřování	22
12 Systém managementu	22
Příloha A – Nestrannost a nezávislost (informativní).....	23
Příloha B – Plán ověřování - podrobnosti (informativní)	24
Příloha C – Ověřovací práce p� opakovaných ověřovn�ch (informativní).....	27
Příloha D – Faktory, které je třeba zvážit p� přidělování času a určování vzorkování dat (normativn�)	29
Příloha E – Nepřesnosti a neshody (informativní)	31
Příloha F – P�stup k zajiřtění pokrytí oblasti působnosti v praxi svědeckého posuzování (witnessing) a p�zkoum�n� dokumentace pro posuzování ověřovacích orgánů EU ETS (normativn�).....	33
Příloha G – Literatura (informativní).....	39

Účel

Tento dokument byl vypracován pracovní skupinou pod vedením Certifikační komise Evropské spolupráce pro akreditaci (EA) za účelem harmonizace přístupu k akreditaci ověřovacích orgánů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES v aktuálním znění (EU ETS) a nařízení Komise (EU) 2018/2067 o ověřování údajů a akreditaci ověřovatelů (AVR).

Autorství

Tento dokument byl vypracován pracovní skupinou Certifikačního výboru EA.

Úřední jazyk

Tento dokument může být dle požadavků přeložen do dalších jazyků, přičemž jeho anglická verze zůstává verzí rozhodující.

Copyright / Autorská práva

Držitelem autorských práv k tomuto dokumentu je EA. Text dokumentu nesmí být kopírován za účelem dalšího prodeje.

Další informace:

Pro další informace o tomto dokumentu kontaktujte sekretariát EA. Pro aktuální informace navštivte stránku EA (<http://www.european-accreditation.org>).

Kategorie: Členský procedurální dokument – závazný

Datum schválení: 27. dubna 2022

Implementace: okamžitě

Tento dokument musí být implementován pro všechny ověřovací činnosti podléhající směrnici EU ETS.

Přechodné období: není

Předmluva

Tento dokument byl vypracován pracovní skupinou pod vedením Certifikačního výboru Evropské spolupráce pro akreditaci (EA) za účelem harmonizovaného přístupu k akreditaci ověřovatelů podle normy EN ISO 14065:2013 „Skleníkové plyny – Požadavky na orgány validující nebo ověřující skleníkové plyny pro použití v akreditaci nebo jiných formách uznávání“ a podle nařízení Komise (EU) 2018/2067 o ověřování údajů a akreditaci ověřovatelů (AVR).

Tento dokument je strukturován v souladu s obsahem a číslováním EN ISO 14065:2013.

Poznámky:

- 1) Tato revize dokumentu EA-6/03:2013 zahrnuje aktualizaci nařízení AVR (EU) 2018/2067, nový bod 8.4-4 „Ověřovací proces týkající se rozsahu 98“ a novou normativní přílohu F „Přístup k zajištění pokrytí rozsahu v postupech witness auditů a přezkumu dokumentace pro posuzování ověřovacích orgánů EU ETS“.
- 2) Další revize se předpokládá v roce 2022 a bude aktualizovat dokument o normy EN ISO/IEC 17029:2020 a EN ISO 14065:2021.

Tento dokument musí používat národní akreditační orgány, které posuzují a akreditují ověřovací orgány, které formálně prokazují svou způsobilost a nezávislost k provádění ověřování v souladu s požadavky specifikovanými v EN ISO 14065:2013 a AVR.

Termín „musí“ se používá v celém tomto dokumentu u těch ustanovení, která odrážejí požadavky AVR, „Pravidla přidělování bezplatných povolenek“ (FAR) nebo prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2018/2066 o monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES a o změně nařízení Komise (EU) č. 601/2012 (MRR) a která jsou závazná. Termín „má“ se používá pro označení pokynů, které i když nejsou závazné, jsou uváděny jako uznávané prostředky pro splnění požadavků, jako v případě dokumentů obsahující pokyny uveřejněných Evropskou komisí (EK).

Pokyny a šablony vytvořené Evropskou komisí se mají používat, ačkoliv nejsou označeny za právně závazné, ale jsou považovány za uznané prostředky pro plnění požadavků AVR a jsou rovněž považovány za důležité nástroje pro dosažení a zajištění harmonizace.

Ověřovatelé, jejichž systém se neřídí tímto dokumentem nebo pokyny a šablonami vytvořenými Evropskou komisí v jakémkoliv ohledu, splní požadavky pro akreditaci pouze v případě, že budou schopni prokázat splnění požadavků rovnocenným způsobem. Tímto ověřovací orgán není zproštěn povinnosti vyhovět požadavkům EN ISO 14065:2013 a AVR.

1 Úvod

Tento dokument EA musí být používán národními akreditačními orgány při posuzování ověřovacích orgánů, které ověřují roční výkazy emisí, výkazy tunokilometrů, výkazy základních údajů a výkazy údajů nových účastníků nebo zprávy o úrovni činnosti na trhu spadající do jejich rozsahu akreditace před tím, než jsou předloženy příslušným kompetentním orgánům.

Cílem tohoto dokumentu je prosazovat mezi národními akreditačními orgány harmonizovaný a důsledný přístup ke kritériím pro ověřovací orgány v rámci EU ETS a pro posuzování těchto orgánů.

Tento dokument musí být používán národními akreditačními orgány k posuzování shody ověřovatelů s přílohou V směrnice 87/2003/ES v aktuálním znění a AVR. Tento dokument rovněž poskytuje informace ověřovacím orgánům o tom, jak připravovat a provádět různé ověřovací činnosti v rámci EU ETS.

Ověřovací orgány, které chtějí ověřovat údaje spadající pod článek 10a směrnice EU ETS 2003/87/ES, tj. ověření potřebná jako podklad změn ve výkazech základních údajů, výkazech údajů nových účastníků na trhu a ročních výkazech úrovně činnosti, musí být akreditovány podle normy EN ISO 14065:2013 a jejich rozsah musí zahrnovat rozsah 98 (příloha I, AVR). Ověřování podle rozsahu 98 lze provádět pouze v odvětvích rozsahu (1 až 9 a 12) zahrnutých do rozsahu akreditace ověřovacích orgánů.

Ověřování činností v rámci EU ETS je technickým auditem, který více souvisí s informacemi a audity dat než s audity systémů managementu. Z povahy této práce vyplývá nutnost transparentních a nezávislých záruk ve všech stupních plánování a provádění ověřovacích prací.

Struktura tohoto dokumentu vyplývá z číslování článků EN ISO 14065:2013. Pokud je uveden článek bez jakéhokoliv dodatečného textu, znamená to, že nejsou žádné další požadavky nebo pokyny pro tyto články kromě těch, které jsou již obsaženy v EN ISO 14065:2013 a dalších použitelných dokumentech, včetně AVR, pokynů Evropské komise a IAF MD 6.

Požadavky uvedené v EN ISO 14065:2013 a AVR mají být chápány jako aplikované i přesto, že v tomto dokumentu nejsou opakovány.

2 Normativní odkazy

Žádné další požadavky nebo pokyny.

3 Termíny a definice

Pro účely tohoto dokumentu EA a příloh platí jak definice uvedené ve směrnici EU o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (EU ETS směrnice), AVR, FAR a MRR, tak i následující definice:

- a) 'Směrnice EU ETS' označuje směrnici 2003/87/ES Evropského Parlamentu a Rady ze dne 13. října 2003, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v rámci Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES, naposledy pozměněná směrnicí (EU) 2018/410 (z 18. března 2018).
- b) 'EGD I' Vysvětlující pokyny k nařízení o akreditaci a ověřování (EGD I) vytvořené Evropskou komisí
- c) 'Zařízení' je definováno čl. 3(e) směrnice 2003/87/ES
- d) 'KGN II(1-n)' Klíčové pokyny AVR vytvořené Evropskou komisí

- e) 'Nařízení o registru' označuje Nařízení Evropské komise (EU) č. 389/2013 z 2. května 2013 o vytvoření registru Unie podle směrnice 2003/87/ES Evropského parlamentu a Rady a podle Rozhodnutí č. 280/2004/ES a č. 406/2009/ES Evropského parlamentu a Rady a kterým se zrušuje Nařízení Evropské komise (EU) č. 920/2010 a č. 1193/2011.
- f) 'Ověřovací zpráva' označuje externí ověřovací zprávu, kterou provozovatel musí předložit společně s ročním výkazem emisí, výkazem základních údajů nebo výkazem tunokilometrů dle článků 8.4-6.
- g) 'Ověřovací orgán' označuje právnickou osobu nebo jiný právní subjekt provádějící ověřovací činnosti (poznámka: AVR používá pojem „ověřovatel“).
- h) 'Validovaný' – termín použitý ve směrnici EU ETS v Příloze V, bod 3 – v kontextu tohoto dokumentu se tímto výrazem rozumí „ověřený“.

4 Zásady

Žádné další požadavky nebo pokyny.

5 Obecné požadavky

Organizační struktura a postupy zajištění kvality ověřovacího orgánu musí být takové, aby tvořily základ pro integritu, nezávislost a nestrannost ověřovacího orgánu a jeho činností.

5.1 Požadavky na kvalifikaci a školení odborných posuzovatelů a expertů

Žádné další požadavky nebo pokyny.

5.2 Právní a smluvní záležitosti

Ověřovací zprávu musí vydat akreditovaný ověřovací orgán, který má smlouvu s provozovatelem nebo provozovatelem letadel.

5.3 Řízení a osobní angažovanost a aktivita vedení

Ověřovací orgán musí určit vrcholové vedení (např. osobu, skupinu, radu), jenž má celkovou pravomoc a odpovědnost za výměnu informací s příslušnými orgány posuzování shody (CAB) a národním akreditačním orgánem (NAB).

5.4 Nestrannost

5.4.1 Závazek nestrannosti

Ověřovací orgán musí jednat nestranně, musí být nezávislý a musí se vyhnout nepřijatelným střetům zájmů v souladu s požadavky v Příloze A tohoto dokumentu a rovněž podle požadavků čl. 43 AVR.

5.4.2 Předcházení střetu zájmu

Skutečnost, že ověřovací orgán zaměstnává pracovníky pro ověřování, o kterých je známo, že poskytovali konzultační služby, inženýrské služby nebo jakoukoliv technickou pomoc posuzovaným organizacím, musí být považována za významné ohrožení nestrannosti.

Pokud ověřovací orgán zaměstnává pracovníky, kteří již klientovi poskytovali konzultaci nebo odbornou pomoc, ale ne při podpoře výroku o skleníkových plynech, pak musí být ověřovatel schopný prokázat pomocí posouzení rizika nestrannosti a implementovanými vhodnými kontrolami minimalizujícími riziko všech střetů zájmů, že ověřovatel může pro tohoto klienta provádět ověřování, aniž by ohrozil svoji nestrannost.

Opodstatnění a odůvodnění a kontroly musí být pro jednotlivé případy plně zdokumentovány.

5.4.3 Mechanizmy pro dohled nad nestranností

Obvyklý způsob, jak splnit tento požadavek, je ustanovit výbor. Pokud je zvoleno jiné řešení, pak musí být zdůvodněno.

Bez ohledu na zvolený mechanismus dohledu nad nestranností má ověřovací orgán zajistit, aby osoby nebo programy takového dohledu:

1. byly dostatečně způsobilé a nestranné pro dohled nad postupy a činnostmi ověřovatele tak, aby bylo zajištěno nestranné fungování;
2. mohly mít přístup k dostatečným informacím umožňujících tento dohled;
3. byly náležitě informovány o této úloze;
4. jasně vykazovaly svá zjištění s ohledem na tento dohled.

5.5 Odpovědnost a financování

Ověřovací orgán musí prokázat, že informace včetně rizik spojených s ověřovacími činnostmi v rámci EU ETS, byly předloženy a prodiskutovány s poskytovatelem pojištění a na tomto základě bylo stanoveno pokrytí odpovědnosti. Avšak národní akreditační orgán (NAB) nerozhoduje o výši pojištění nebo rezerv.

6 Odborná způsobilost

6.1 Vedení a pracovníci

Ověřovací orgán musí definovat kritéria odborné způsobilosti ve smyslu požadovaných znalostí a dovedností pro všechny pracovníky pracující ve funkcích týkajících se řízení a provádění všech ověřovacích činností.

Pro všechny pracovníky zapojené do ověřovacích činností musí ověřovací orgán stanovit metody pro vyhodnocení jejich odborné způsobilosti oproti nastaveným kritériím odborné způsobilosti a musí udržovat záznamy dokládající, jak jednotlivci prokázali svoji odbornou způsobilost způsobilému hodnotiteli.

Zkušenosti, kvalifikace a školení samy o sobě neprokazují, že daný jednatel je způsobilý, ale poskytují potenciální cesty pro získání odborné způsobilosti a jsou užitečné jako nezbytné předpoklady.

Pro vedoucí auditory a auditory EU ETS musí ověřovací orgán ještě před tím, než umožní jednotlivci, aby byl prohlášen za odborně způsobilého, použít způsobilého hodnotitele pro monitorování na místě vedoucího auditora EU ETS a auditora EU ETS.

Proces odborné způsobilosti má vzít v úvahu Pokyn Evropské komise KGN II.7 - Odborná způsobilost ověřovatelů.

6.2 Odborná způsobilost pracovníků

Ověřovací orgán musí být schopen prokázat porozumění a odbornou schopnost řídit práce v rámci ověřování v EU ETS pro tu skupinu činností, pro kterou nabízí akreditační služby. Tudiž požadavky odborné způsobilosti na porozumění a odbornou schopnost zahrnují prokázání odborné znalosti požadavků na ověřování, pro skupiny činností dle AVR, Příloha 1, včetně všech jedinečných procesních parametrů pro dané odvětví, techniky zkoušení, měřících / monitorovacích zařízení, metodik výpočtu a příslušných právních požadavků atd.

Mají být zaznamenána jakákoliv další omezení dotýkající se odborné způsobilosti jednotlivce, a tudíž i jeho plné schopnosti provádění úkolů. Toto by mělo zahrnovat např. činnost s omezeným rozsahem působnosti a v případě nutnosti jakákoliv dodatečná požadovaná opatření, např. podporu technického experta nebo stanovení schvalovacích etap, které mají být realizovány atd.

Ověřovací orgán musí v pravidelných intervalech přezkoumat svůj proces pro zabezpečení odborné způsobilosti, aby zajistil, že kritéria (odborné způsobilosti pracovníků) splňují požadavky a aby se zaměřil na jakékoliv změny nebo jakékoliv problémy, které mohou být zjištěny v souvislosti s nastavením kritérií pro odbornou způsobilost jako výsledek procesu monitorování.

6.2.1 Monitorování výkonnosti

Výkonnost všech pracovníků zapojených do procesu ověřování musí být monitorována za účelem potvrzení jejich odborné způsobilosti. Frekvence monitorování musí být roční. Ověřovací orgán musí stanovit nejvhodnější prostředky monitorování použitelné na prováděné úkoly a rizika neuspokojivých výsledků ovlivňujících závěrečný ověřovací posudek. Toto musí zahrnovat prvotní monitorování na místě vedoucích auditorů, auditorů a expertů v rámci systému EU ETS jako součást kvalifikačního procesu, viz čl. 36 (6).

Minimální frekvence monitorování na místě nesmí být delší než 3 roky.

Způsobilý hodnotitel pro monitorování na místě musí mít nejméně stejnou odbornou způsobilost jako vedoucí auditor EU ETS a musí dobře znát procesy posuzování odborné způsobilosti ověřovacího orgánu.

Ověřovací orgán musí mít dále proces pro zajištění neustálého vzdělávání tak, aby vedoucí auditoři, auditoři EU ETS a všichni pracovníci zapojeni v procesu ověřování věděli o všech změnách v normách, nařízeních, relevantních pokynech a dalších legislativních požadavcích (EU a vnitrostátních), pokud je to vhodné.

6.3 Řízení pracovníků

6.3.1 Obecně

Ověřovací orgán musí uchovávat dostatečnou dokumentaci tak, aby poskytla objektivní důkazy o výběru a řízení týmu.

Pokud má tým více než jednoho člena, pak vedoucí auditor musí zajistit, aby konkrétní úkoly byly delegovány pracovníkům, kteří jsou způsobilí tyto úkoly vykonávat.

6.3.2 Znalosti validačního nebo ověřovacího týmu

Žádné další požadavky nebo pokyny.

6.3.3 Technické znalosti validačního nebo ověřovacího týmu

Požadovaná odborná způsobilost ověřovacího orgánu pro technická odvětví má zahrnovat aspekty zmíněné v Pokynu Evropské komise KGN II.7 a má, pokud je to relevantní, dále zahrnout přinejmenším znalost následujících aspektů:

Pro skupinu činností 98 „Jiné činnosti podle čl. 10a směrnice 2003/87/ES“, AVR 2018/2067, Příloha 1.

Vzhledem k tomu, že tento typ činností se vyskytuje v každé skupině činností 1 až 9 a 12., má ověřovací orgán zajistit, aby všechny ověřovací týmy pro takovýto úkol:

1. měly veškerou odbornou způsobilost uvedenou pro příslušnou skupinu činností (1 až 9 a 12) na základě čl. 36 až 40 AVR (EU) 2018/2067;
2. mohly prokázat podrobnou znalost FAR (EU) 2019/331, včetně pokynu o metodologii harmonizovaného přidělování bezplatných povolenek pro EU ETS po r. 2020 pro výkazy základních údajů a výkazy údajů nových účastníků na trhu;
3. mohly prokázat důkladnou znalost prováděcího nařízení (EU) 2019/1842 pro ověřování ročních zpráv úrovně činnosti;
4. mohly prokázat podrobnou znalost týkající se plánovaného obvyklého provozu zařízení, údržby, obvyklého výrobního cyklu, intenzity emisí vstupů a typického využití kapacity v příslušném odvětví v porovnání s informacemi specifickými pro toto odvětví;
5. byly schopné posoudit, zdali použitá účinnost pro energie nebo skleníkové plyny a technologie na snižování emisí odpovídají moderním technologiím.

6.3.4 Údaje a informace o auditních odborných znalostech validačního nebo ověřovacího týmu

Kritéria odborné způsobilosti pro auditování údajů a informací mají zohlednit aspekty zmíněné v Pokynu Evropské komise, KGN II.7.

6.3.5 Odborná způsobilost validačního týmu specifická pro projekty na skleníkové plyny

Nepoužívá se.

6.3.6 Odborná způsobilost ověřovacího týmu specifická pro projekty na skleníkové plyny

Nepoužívá se.

6.3.7 Specifická odborná způsobilost vedoucího validačního nebo ověřovacího týmu

Žádné další požadavky nebo pokyny.

6.4 Použití smluvních validátorů nebo ověřovatelů

Požadavky podle EN ISO 14065, článek 6.4 rovněž platí pro externí experty.

6.5 Záznamy o pracovnících

Záznamy o pracovnících musí určovat odbornou způsobilost každé osoby pro různé ověřovací činnosti, včetně informací o odborné způsobilosti dle skupin činností, tak jak stanoveno v Příloze I AVR.

6.6 Externí zajištění vlastních specifických činností (outsourcing)

Akreditace podle EN ISO 14065 pro příslušné skupiny činností v souladu s AVR, Přílohou I, národním akreditačním orgánem podle ES/765/2008 je jedním z prostředků, jak vyhovět požadavkům na nezávislé důkazy, které mají být poskytnuty externím dodavatelem.

7 Komunikace a záznamy

7.1 Informace poskytované klientovi nebo odpovědné straně

Žádné další požadavky nebo návody.

7.2 Komunikace odpovědností klientovi nebo odpovědné straně

Žádné další požadavky nebo pokyny.

7.3 Důvěrnost

Žádné další požadavky nebo pokyny.

7.4 Veřejně přístupné informace

Ověřovací orgán musí dokumentovat, aktualizovat v pravidelných intervalech a zpřístupnit prostřednictvím publikací, elektronických médií nebo jiným způsobem nebo na požádání následující:

1. informace o akreditaci (akreditacích) v rámci kterých ověřovatel provádí svou činnost;

2. popis procesu ověřování včetně pravidel a postupů pro vydání nebo zamítnutí ověřovací zprávy;

7.5 Záznamy

Ověřovací orgán musí udržovat záznamy po dobu nejméně 10 let po ukončení ročního cyklu ověřování. To platí i v případech, kdy se nekonalo žádné další ověřování.

8 Validační nebo ověřovací proces

8.1 Obecně

Ověřovací orgán musí provést proces ověřování výkazu emisí, výkazu základních údajů, výkazu údajů nového účastníka na trhu, zprávy o úrovni činnosti nebo tunokilometrů pro všechna jednotlivá zařízení nebo provozovatele letadel, pro které má být zpráva ověřena ověřovacím orgánem. Vzorkování v rámci skupiny zařízení nebo provozovatelů letadel není dovoleno vzhledem k tomu, že by neposkytlo dostatečné a odpovídající důkazy, na jejichž základě by bylo možné vydat ověřovací zprávu pro jednotlivá zařízení nebo pro jednotlivé provozovatele letadel.

Proces ověřování je interaktivním procesem, jenž musí zahrnovat všechny kroky dle požadavků AVR, Kapitola II. Všechny kroky jsou vzájemně propojeny; zjištění během procesu ověřování může znamenat, že ověřovatel musí upravit jeden nebo více kroků v ověřovacím procesu.

8.2 Před uzavřením smlouvy

Vyhodnocení rizik spojených s ověřováním (obchodní riziko)

Ověřovací orgán musí provést posouzení svých rizik spojených s vykonáním práce v souladu s požadavky. Vyhodnocení obchodního rizika musí být plně dokumentováno. Vyhodnocení má ukázat, že ověřovací orgán rozpoznal obchodní rizika spojená se smlouvou a zavedl přípravná opatření pro práci, která zajišťují, že rozsah ověřování a stanovený čas odpovídá identifikovaným rizikům. Tento přístup musí být dokumentován.

Potřebné informace

Ověřovací orgán musí zajistit, aby mu provozovatel poskytl dostatečné informace, na jejichž základě lze potvrdit rozsah a cíl pro konkrétní zakázku ověřování, viz AVR, čl. 10.

Ověřovací orgán musí uchovat písemné doklady o procesech předcházejících uzavření smlouvy.

8.2.1 Nestrannost

Žádné další požadavky nebo pokyny.

8.2.2 Odborná způsobilost

Analýza potřebné odborné způsobilosti a potvrzení zdrojů musí rovněž zahrnovat odbornou způsobilost nezávislé osoby provádějící technické přezkoumávání.

Musí být uchovávány záznamy prokazující, že pro každé ověřování byla provedena analýza odborné způsobilosti a byl vybrán způsobilý ověřovací tým.

8.2.3 Smlouva

8.2.3.1 Přezkoumání cenové nabídky

Cenová nabídka má být před jejím předložením klientovi interně přezkoumána a schválena kompetentním(i) pracovníkem (pracovníky).

8.2.3.2 Smluvní podmínky ověřování

Ověřovací orgán má specifikovat podmínky ověřování jasným a transparentním způsobem.

Ověřovací orgán musí po svém klientovi požadovat, aby mu sdělil veškeré relevantní informace a údaje tak, aby ověřovací orgán mohl provést ověřovací činnosti.

Ověřovací orgán musí po svém klientovi vyžadovat, aby umožnil národnímu akreditačnímu orgánu svědecky posuzovat ověřovací činnosti.

Ověřovací orgán musí ve smlouvě o ověřování požadovat, aby klient:

1. uskutečnil všechna nutná opatření pro provedení ověřování a posouzení na místě, včetně poskytnutí dokumentace k prozkoumání a zajištění přístupu do všech relevantních míst, ke všem relevantním záznamům a pracovníkům pro účely ověřování a řešení jakýchkoliv stížností;
2. zajistil, že ověřovací zpráva nebo kterákoliv její část nebude použita zavádějícím způsobem;
3. zavázal se, že poskytne všechny požadované relevantní údaje a informace pro ověřování.

8.2.4 Jmenování vedoucího týmu

Žádné další požadavky nebo pokyny.

8.3 Přípravné kroky

Žádné další požadavky nebo pokyny.

8.3.1 Výběr validačního nebo ověřovacího týmu

Žádné další požadavky nebo pokyny.

8.3.2 Komunikace mezi klientem a odpovědnou stranou

Žádné další požadavky nebo pokyny.

8.3.3 Plánování

8.3.3.1 Přidělení času

Ověřovací orgán musí určit potřebný příděl času pro každé ověřování, které je předmětem cenové nabídky, své rozhodnutí odůvodní a udržuje o tom záznamy. Příděl času musí být zaznamenán do interní dokumentace ověřovacího orgánu. Jakákoliv změna v počtu dnů v důsledku jednání s provozovatelem nebo provozovatelem letadel musí být zaznamenána a zdůvodněna. Jakákoliv změny v počtu dnů v důsledku zjištění během strategické analýzy, analýzy rizik nebo implementace plánu ověřování musí být zaznamenány a odůvodněny.

Pokud zařízení používá nouzovou metodiku podle čl. 22 MRR, pak ověřovatel musí při stanovování přidělování času rovněž zohlednit to, že ověřování musí obsahovat roční aktualizaci analýzy nejistoty.

Další informace o rozhodujících faktorech pro přidělování času jsou uvedeny v Příloze D.

Ověřovací činnosti by měly být naplánovány tak, aby bylo zajištěno, že je k dispozici dostatek času na:

1. vykonání všech ověřovacích činností;
2. umožnění provozovateli nebo provozovateli letadel zabývat se problémy zjištěnými ověřovacím orgánem, je-li to potřeba;
3. umožnění vyhotovení ověřovací zprávy a její předání provozovatelem nebo provozovatelem letadel příslušnému orgánu, a to do 31. března¹ každého roku nebo dříve, pokud to příslušný orgán vyžaduje; a
4. vypracování a dokončení interní dokumentace o ověřování, vykazování a přezkoumání.

8.3.3.2 Strategická analýza

Strategická analýza poskytuje ověřovacímu orgánu podklad pro přípravu analýzy rizika a plánu ověřování.

Ověřovací orgán musí požadovat, aby provozovatel nebo provozovatel letadel poskytl informace definované čl. 10(1) AVR v předstihu před provedením strategické analýzy.

Strategická analýza musí brát v úvahu informace uvedené v čl. 11 AVR a v následujících podkladech:

1. kontrolní systém zařízení nebo provozovatele letadel, který se skládá z:
  - a) posouzení rizik, které provede provozovatel nebo provozovatel letadel, aby identifikoval inherentní a kontrolní rizika při činnostech týkajících se toku dat, jež by mohla vést k nepřesnostem v ročních výkazech emisí, výkazech základních údajů nebo tunokilometrů a k neshodám oproti schválenému monitorovacímu plánu nebo monitorovacímu metodickému plánu, povolení, kde je to možné, a k nesouladu s MRR nebo FAR;
  - b) kontrolních činností, které zmírňují zjištěná rizika, včetně zabezpečení kvality užívaných měřicích přístrojů a informačních technologií, interních přezkumů vykázaných údajů, externě zajišťovaných procesů, oprav a nápravných opatření a záznamů a dokumentace;
2. pro letectví – dostupnost a složitost dodatečných postupů vyžadovaných monitorovacím plánem Příloha 1 (2) MRR;
3. zda při určování faktorů specifických pro jednotlivou činnost byly využity akreditované laboratoře nebo neakreditované laboratoře podle čl. 30 MRR;

¹NÁRODNÍ POZNÁMKA: § 15 odst. 5 zákona č. 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, v platném znění, tento termín stanovuje na 15.3.

4. existence kontrolního prostředí a / nebo systému environmentálního managementu/ systému podle EN ISO 14001/EMAS, EN ISO 9001 nebo rovnocenného systému, jenž pokrývá příslušný systém managementu a systém zaznamenávání dat týkající se skleníkových plynů;
5. organizační prostředí, včetně struktury organizace, které řídí systémy provozu, údržby a evidence údajů, v jejichž rámci jsou získávány informace o emisích nebo tunokilometrech;
6. požadovaná prahová úroveň závažnosti, která má být použita;
7. dostupnost informací z databází, včetně informací od Eurocontrolu, ostatních obdobných organizací a provozovatelů a potřeba návštěvy místa pro ověřování získávání dat a zacházení s nimi;
8. roční aktualizace analýzy nejistoty pro zařízení, je-li použita nouzová metodika podle čl. 22 MRR;
9. pro letectví roční emise, pokud jsou použity postupy pro malé producenty emisí podle čl. 54² MRR.

Ověřovací proces nemá postoupit dále, dokud ověřovací orgán nezíská a nezhodnotí dostatek relevantních informací, na kterých může založit strategickou analýzu.

8.3.3.2.1 Výsledek a dokumentace strategické analýzy

Při strategické analýze se mají zkoumat všechna výše uvedená vstupní data a následně se mají použít obvyklé nástroje strategické analýzy, jako je posouzení silných a slabých stránek k identifikaci problémů a výhrad.

Závěr ze strategické analýzy včetně komentáře k výše uvedeným hlediskům poskytuje informace a efektivní vstupní data pro:

1. analýzu rizik;
2. plán ověřování, který je zpracováván na konci analýzy rizika;
3. zjištění a závěry z ověřování, které mají být podány v ověřovací zprávě.

Výsledky strategické analýzy a ostatní informace shromážděné během strategické analýzy musí ověřovací orgán zaznamenat do interní dokumentace o ověřování.

8.3.3.3 Analýza rizika

Ověřovací orgán musí provádět analýzu rizika podle čl. 12 AVR a zohledněn má být rovněž Pokyn Evropské komise, KGN II.2 Analýza rizik ověřovacích orgánů.

8.3.3.3.1 Výsledek a dokumentace analýzy rizika

Posouzení souvisejících rizik poskytuje informace a efektivní vstup pro:

1. plán ověřování, který je zpracován na konci analýzy rizika;
2. posouzení rizika nepřesností nebo neshod a pravděpodobnosti, že tato rizika budou mít závažný vliv;
3. zjištění a závěry ověřování, které mají být podány v ověřovací zprávě.

---

² NÁRODNÍ POZNÁMKA: Postupy pro malé producenty emisí jsou upraveny v článku 55 MRR.

Výsledky analýzy rizika ostatní informace shromážděné během analýzy rizik musí ověřovací orgán zaznamenat do interní dokumentace o ověřování

Dokumentace strategické analýzy a analýzy rizik může být společná.

8.3.3.4 Plán ověřování

Na základě strategické a rizikové analýzy musí ověřovací orgán navrhnout plán ověřování, který kromě čl. 13 AVR, má obsahovat:

1. posouzení toho, zda jsou hranice zařízení nebo hranice činností provozovatele letadel (zdroje emisí, zdrojové a materiálové toky) a systémů (posouzení rizika a postupy) správně vymezeny ve schváleném monitorovacím plánu a/nebo monitorovacím metodickým plánu;
2. posouzení shody se schváleným monitorovacím plánem a/nebo monitorovacím metodickým plánem;
3. specifické aspekty kontinuálního měření emisí, pokud to připadá v úvahu.

Příloha B stanoví faktory ovlivňující vytváření plánu ověřování. V níže uvedených odstavcích jsou dále uvedeny dva prvky plánu ověřování.

8.3.3.5 Program ověřování

Program ověřování slouží jako prostředek sledování a zaznamenávání postupu ověřovacích činností a rozsahu takovýchto činností.

8.3.3.6 Plán vzorkování

Plán vzorkování je interním dokumentem a je součástí plánu ověřování. Plán vzorkování se skládá z toho, co bude ověřování zahrnovat: strategii vzorkování dat jakož i data, která mají být testována, zkoušky, které se mají provést za účelem posouzení, zda data ve výkazu emisí nebo tunokilometrů, ve výkazu základních údajů, výkazu údajů nového účastníka na trhu nebo ročním výkazu úrovně činnosti neobsahují závažné nepřesnosti. Vypracování důkladné a vhodné strategie vzorkování dat je vyvrcholením strategické analýzy a analýzy rizik. Základem strategie vzorkování dat je vzorkování dat z různých oblastí a prvků v rámci jednoho zařízení, jeho dílčích zařízení nebo činností provozovatele letadel v souladu s:

1. určením prioritních oblastí a údajů, jak je identifikuje strategická analýza a analýza rizika;
2. soubory dat a to, jaký mají vztah k monitorovacímu plánu nebo monitorovacímu metodickému plánu;
3. klíčovými aspekty shody se schváleným monitorovacím plánem nebo monitorovacím metodickým plánem;
4. optimalizací šíře a hloubky vzorkování za účelem zajištění přiměřených záruk;
5. navíc pro činnosti provozovatele letadel - potenciální změny zdrojů skleníkových plynů v průběhu vykazovaného období, např. pronajaté letadlo, prodané letadlo nebo nové letadlo.

Přiměřené záruky rovněž určují míru podrobností, kterou ověřovatel zahrne do svého plánu ověřování, aby posoudil, zda výkaz emisí, výkaz základních údajů a údajů o úrovni činnosti nebo

výkaz tunokilometrů neobsahuje závažné nepřesnosti. Ověřovatel používá vzorkování dat jako součást podrobného ověřování a to musí:

1. být reprezentativní pro celou oblast dat včetně primárních zdrojových dat;
2. zahrnovat horizontální a/nebo vertikální kontroly dat provedené ověřovatelem;
3. vzít v úvahu režim vzorkování prověrek z předchozích let tak, aby během ověřovacích cyklů byly v rámci podrobného testování zahrnuty všechny datové toky, zdrojové toky nebo zdroje emisí, základní údaje a údaje o činnosti; a
4. být odůvodněno a podrobně rozvedeno v plánu ověřování.

8.3.3.7 Návštěva na místě a posouzení zdrojových toků a zdrojů emisí

Kontroly úplnosti v případě provozovatelů letadel musí zahrnovat použití dat o letovém provozu, jako jsou data poskytnutá Eurocontrole. Má být zohledněn pokyn Evropské komise, GD III a související Stručný návod pro malé producenty emisí.

8.3.3.8 Dokumentace plánu ověřování

Plán ověřování, včetně úprav a důvodů pro úpravy v plánu ověřování, musí být zdokumentován v interní dokumentaci o ověřování a následně musí být použit při analýze postupu.

8.4 Validace, ověření

Ověřovací orgán musí provést následující činnosti v průběhu posuzování pro účely ověřování:

1. Procesní analýza (hlavní část ověřování)
2. Dokončení ověřování a zjištění

Ověřování emisí skleníkových plynů a tunokilometrů nezahrnuje provádění následného dozoru, jak je používáno při certifikaci systémů managementu.

Podrobnostmi ověřovacích prací, kdy ověřování provádí stejný ověřovací orgán během několika let, a vztahem mezi jednoduchými a složitými zařízeními nebo činnostmi provozovatele letadel, se zabývá Příloha C. Tato Příloha se netýká vzorkování mezi jednotlivými zařízeními nebo provozovateli letadel, ale upravuje vzorkování v rámci zařízení nebo činností provozovatelů letadel a v rámci jejich souborů dat.

8.4.1 Procesní analýza (hlavní část ověřování)

Procesní analýza musí být prováděna podle čl. 14 až 20 AVR. Má být rovněž zohledněn Pokyn Evropské komise, KGN II.3 – Procesní analýza.

8.4.2 Návštěvy na místě

Pokud nebylo upuštěno od návštěvy místa nebo platí jiné požadavky uvedené v čl. 31 a 32 AVR, pak ověřování musí být prováděno na místě (místech), aby mohly být posouzeny systémy monitorování včetně funkce měřících zařízení, provedeny pohovory a shromážděny dostatečné informace a důkazy

podle čl. 21 AVR. Má být rovněž zohledněn Pokyn Evropské komise, KGN II.5 - Návštěvy na místě během ověřování.

Vzhledem k tomu, že provozovatelé zařízení nebo letadel musí předložit svoje ověřené výkazy emisí a tunokilometrů do 31. března³ následujícího roku nebo dříve, požaduje-li to příslušný orgán, mají ověřovací orgány rozvrhnout svou ověřovací práci na celý rok, aby se vyhnuly tlaku při dokončování ověřování a formulování ověřovací zprávy. Závěrečné ověření údajů nemůže proběhnout, dokud nebudou k dispozici všechny údaje, což je obvykle počínaje lednem následujícího roku. Ověřování údajů však může začít, jakmile jsou k dispozici některé údaje. Strategická analýza a analýza rizik poskytuje vstupní data pro naplánování ověřování a na jejich závěrech bude sestaven plán ověřování.

Ověřovací orgán se může rozhodnout mezi následujícími:

1. provede samostatně a v předstihu posouzení, zdali schválený monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán provozovatel zařízení nebo letadel správně implementoval a je aktuální s následným samostatným ověřením dat; toto může zahrnovat posouzení údajů k aktuálnímu dni, s následnou kontrolou po přípravě výkazu emisí nebo výkazu základních údajů na konci roku; nebo
2. provede kombinované ověřování (ověření implementace monitorovacího plánu nebo monitorovacího metodického plánu a ověření údajů současně); nebo
3. zkombinuje ověření výkazu emisí, výkazu základních údajů a/nebo roční zprávy o úrovni činnosti současně.

Toto rozhodnutí musí být založeno na analýze rizika, ve které jsou zohledněny výsledky ověřování předchozího roku a aktuální informace o činnostech provozovatele zařízení nebo letadel.

8.4.3 Ostatní ověřovací činnosti

Ověřovací orgán může použít namátkové kontroly pro výběr jednotlivých záznamů a údajů o emisích pro dané činnosti v rámci definovaných časových období. V průběhu procesní analýzy má ověřovací orgán shromažďovat záznamy, které se vztahují k postupu auditu a získávání objektivních důkazů, které podporují zjištění.

Pro zařízení - vzorkování údajů je povoleno v rámci záznamů o jednotlivých zdrojových toků emisí a materiálových tocích uvnitř hranic zařízení a schváleného monitorovacího plánu nebo monitorovacího metodického plánu. V systému EU ETS není vzorkování možné v rámci několika zařízení, míst nebo povolení. Jednotlivé ověřovací práce jsou požadovány v souladu s každým povolením v rámci systému EU ETS a souvisejícím monitorovacím plánem nebo monitorovacím metodickým plánem.

Pro provozovatele letadel - je povoleno vzorkování údajů pouze v rámci záznamů o emisích nebo tunokilometrech z jednotlivých zdrojů skleníkových plynů v hranicích činností provozovatele letadel a schváleného monitorovacího plánu. Samostatné ověřovací práce jsou požadovány v souladu s každým monitorovacím plánem.

Vzorkování dat musí probíhat podle čl. 20 AVR. Má být rovněž zohledněn Pokyn Evropské komise, KGN II.4 - Vzorkování.

³ NÁRODNÍ POZNÁMKA: § 15 odst. 5 zákona č. 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, v platném znění, tento termín stanovuje na 15.3.

Při druhém a následném ověřování mají být vzaty v úvahu zjištění z předchozích ověřování za účelem zvýšení nebo snížení úsilí věnovaného ověřovacím činnostem pro jednotlivé zdroje nebo údaje nebo systémy; viz příloha D.

Procesní analýza a podpůrná pracovní dokumentace mají zajistit, aby byly identifikovány jakékoliv problémy, které mohou mít dopad na:

1. prahovou úroveň závažnosti
2. rozhodnutí o tom, že byly identifikovány nepřesnosti a neshody.

Všechny identifikované nepřesnosti nebo neshody musí provozovatel opravit. Tato zjištění musí být zahrnuta do interní dokumentace o ověřování v souladu s čl. 27 AVR. Pokud nepřesnosti a neshody nejsou napraveny před vydáním ověřovací zprávy, pak musí být v ověřovací zprávě uvedeny.

8.4.4 Proces ověřování týkající se rozsahu 98

Pokyny EK č. 4 „Ověřování výkazů základních údajů FAR, ročních zpráv o úrovni činnosti a validace monitorovacích metodických plánů“ (EC GD4) obsahují pokyny pro ověřování související s bezplatným přidělováním povolenek na základě nové metodiky pro 4. fázi EU ETS (2021-2030), které zahrnují:

- ověření výkazu základních údajů NIMS;
- ověření údajů nových účastníků na trhu;
- ověření ročních údajů o úrovních činnosti.

Ověřovací orgán provádějící tyto ověřovací činnosti musí být akreditován podle rozsahu 98 a v rozsahu (rozsazích) technického odvětví (technických odvětví) souvisejících se zařízeními.

Proces ověřování od fáze před uzavřením smlouvy až po vydání ověřovací zprávy se řídí stejnými kroky, jaké se vyžadují pro ověřování ročních výkazů emisí. Ověřovací orgán přizpůsobí proces ověřování všem dodatečným a odlišným požadavkům na ověřování souvisejícím s bezplatným přidělováním povolenek, jak je uvedeno v EC GD4.

8.4.5 Dokončení ověřování a zjištění

Aby bylo možné posoudit, zdali riziko ověřování je na přijatelně nízké úrovni pro získání přiměřené jistoty, ověřovací orgán má přezkoumat analýzu rizik, aby potvrdil, zda rozvržení ověřovací práce bylo vhodné a učinil závěr o dopadech, které to mohlo mít na konečné rozhodnutí o ověření.

Procesní analýza je dokončena v momentě, kdy byly provedeny všechny činnosti popsané v plánu ověřování a kdy bylo ověřeno dokončení, účinnost a přiměřenost nápravného opatření nebo nových informací.

Při vyslovení svého závěru musí ověřovací orgán vyhovět požadavkům směrnice EU ETS, Příloha V bod 11 a čl. 27 AVR. Má být rovněž zohledněn Pokyn Evropské komise KGN II.6 - Ověřovací zpráva.

8.4.6 Nepřesnosti a neshody

Vysvětlení toho, co představuje závažnou nepřesnost a neshodu je uvedeno v Příloze E a Pokynech Evropské komise, EGD I (Základní vysvětlující pokyny), Kapitola 3 a KGN II.3 – Procesní analýza.

Při podávání zpráv v průběhu ověřování musí ověřovací orgán požadovat a umožnit provozovateli opravit napravitelné nepřesnosti a neshody. Mělo by to být provedeno co nejdříve, aby ověřovací orgán mohl přezkoumat konečné změny před termínem podání zprávy.

Nepřesnosti a neshody, které jsou vyřešeny do doby vypracování zprávy ověřovacího orgánu, nejpozději před termínem pro předložení výkazu emisí, výkazu základních údajů, výkazu údajů nového účastníka na trhu, ročního výkazu úrovně činnosti nebo výkazu tunokilometrů, musí být zaznamenány a zdokumentovány v interní dokumentaci o ověřování.

Pokud nepřesnosti nebo neshody nemohou být nebo nejsou napraveny před termínem pro předložení výkazu emisí, výkazu základních údajů, výkazu údajů nového účastníka na trhu, roční zprávy o úrovni činnosti nebo výkazu tunokilometrů, což je podmíněno datem podepsání ověřovací zprávy, pak musí ověřovací orgán posoudit, zdali jsou tyto nepřesnosti závažné nebo představují neshody. Závažné nepřesnosti nebo neshody musí vést k takovému ověřovacímu výroku v ověřovací zprávě, že výkaz emisí, výkaz základních údajů, výkaz údajů nového účastníka na trhu, roční výkaz úrovně činnosti nebo výkaz tunokilometrů nebyl po ověření označen za uspokojivý, viz čl. 27 (1)(b)-(e) AVR.

Poznámka: jakákoliv sankce v případě, že provozovatel neučinil žádné opatření, je v odpovědnosti příslušného orgánu a nikoliv ověřovatele.

Ověřovatel má pravidelně informovat provozovatele o postupu ověřování a potenciálu jakýchkoliv závažných nepřesností nebo neshod, které by mohly vést v ověřovací výrok konstatující, že nebylo po ověření označeno za uspokojivé.

8.4.7 Zprávy ověřovacího orgánu

Na konci ověřovacího procesu musí ověřovací orgán připravit:

- interní dokumentaci o ověřování; (čl. 26 AVR; Pokyn Evropské komise, EGD I – základní vysvětlující pokyny, Příloha II); a
- a ověřovací zprávu adresovanou provozovateli (čl. 27 AVR; Pokyn Evropské komise, KGN II.6 - Ověřovací zpráva a šablona publikovaná Evropskou komisí).

8.4.8 Ověřovací zpráva

Podle Přílohy V směrnice EU ETS a čl. 27 AVR může být výkaz emisí, výkaz základních údajů, výkaz údajů nového účastníka na trhu, roční zpráva o úrovni činnosti nebo výkaz tunokilometrů po ověření označen za uspokojivý, pokud data ve výkazech neobsahují závažné nepřesnosti.

8.5 Přezkoumání a vydání oznámení o validaci nebo ověření

8.5.1 Proces přezkoumání

Proces přezkoumání má čtyři různé funkce:

1. přezkumná funkce (hledání technických chyb či opomenutí a shoda s vypracovaným výrokiem, což vyžaduje srovnatelnou technickou odbornost jako u vedoucího auditora EU ETS, který je odpovědný za konečnou verzi ověřovací zprávy);

2. závěrečná kontrola, že ověřovací orgán jednal s náležitou péčí a byl si vědom své povinnosti péče o klienta, včetně zajištění, aby rozsah pracovních činností byl v souladu s požadavky na činnosti provozovatele zařízení nebo letadel, řídicí mechanismy a přiměřené záruky;
3. závěrečná kontrola k potvrzení toho, zda ověřovací orgán provedl ověřování v souladu s příslušnými požadavky (směrnice EU ETS, AVR, MRR, FAR, národní předpisy, interní požadavky, akreditační požadavky); a
4. korektorská funkce (oprava jednoduchých chyb, přehozených čísel, tiskových chyb a opomenutí, zajištění souladu mezi výkazem emisí, výkazem tunokilometrů, výkazem základních údajů, výkazem údajů nového účastníka na trhu, ročním výkazem úrovně činnosti a ověřovací zprávou).

Přezkoumání se má zaměřit zejména na následující ověřovací činnosti:

1. Jmenování vedoucího auditora a / nebo týmu auditorů EU ETS – včetně vyhodnocení odborné způsobilosti;
2. Vyhodnocení podnikatelského rizika - zejména rozhodnutí přijmout zakázku a odůvodnění pro přidělení času;
3. Strategickou analýzu;
4. Analýzu rizik;
5. Plán ověřování včetně případného plánu vzorkování, kde to přichází v úvahu, a jeho odůvodnění;
6. Posuzování při ověřování (procesní analýza) včetně změn v ověřovacích činnostech;
7. Vyhotovení interní dokumentace o ověřování a ověřovací zprávy při zajištění jejich souladu, včetně zjištění a závěrů z ověřování;
8. Všechny sporné otázky vznesené ověřovacím orgánem, zejména ty, které brání vydání uspokojivé ověřovací zprávy;
9. Identifikované oblasti zlepšení a sledování plnění takovýchto doporučení;
10. Nepřesnosti a neshody, které byly opraveny před termínem pro předložení výkazu emisí, výkazu tunokilometrů, výkazu základních údajů, výkazu údajů nového účastníka na trhu nebo ročního výkazu úrovně činnosti (ověřovací zpráva byla odsouhlasena) byly zaznamenány do interní dokumentace o ověřování a nepřesnosti a neshody, které po termínu zůstaly nevyřízené, byly zaznamenány v ověřovací zprávě;
11. Přezkoumání jakýchkoliv zbývajících neopravených nepřesností a neshod a rozhodnutí, zdali mají vliv na vykázané údaje;
12. Odůvodnění rozhodnutí vydat ověřovací zprávu nebo podat ověřovací výrok, že výkaz emisí, výkaz tunokilometrů, výkaz základních údajů, výkaz údajů nového účastníka na trhu nebo roční výkaz úrovně činnosti jsou po ověření označeny jako uspokojivé nebo neověřeny z důvodů uvedených v čl. 27 AVR.

8.5.2 Zápis množství emisí do registru

Podle čl. 35 Nařízení o registru může ověřovací orgán zadávat a / nebo schvalovat příslušné zápisy do registru systému EU ETS, které se týkají konečných ověřených emisí skleníkových plynů za dotčené období a z příslušných činností. Volba, zda vložit a /nebo schválit zápis závisí na způsobu schváleném kompetentním orgánem a upraveným ve vnitrostátních právních předpisech.

8.6 Záznamy

Informace v interní dokumentaci o ověřování musí obsahovat odůvodnění výroků, ke kterým ověřovací orgán dospěl v souvislosti s rozhodnutím, zdali neshoda nebo nepřesnost má či nemá závažný vliv na vykázané údaje, a doložit, že proces ověřování byl veden efektivně. Interní dokumentace o ověřování musí poskytovat důkazy, z nichž vychází ověřovací zpráva, jakož i poskytovat podklady pro náměty provozovateli nebo provozovateli letadel týkající se zlepšení procesů provozovatele nebo provozovatele letadel při monitorování a vykazování emisí a tunokilometrů.

Příloha II v Pokynu Evropské komise, EGD I, vysvětlující pokyn k AVR popisuje, co by přinejmenším mělo tvořit součást interní dokumentace z ověřování.

8.7 Fakta zjištěná po vydání oznámení o validaci nebo ověření

Jestliže ověřovací zpráva vyžaduje revizi, na základě skutečností zjištěných po ověřování nebo pokud to vyžaduje příslušný kompetentní orgán, pak musí ověřovací orgán uplatnit procesy k vydání revidované ověřovací zprávy.

9 Odvolání

Žádné další požadavky nebo pokyny.

10 Stížnosti

Stížnosti, které obdrží národní akreditační orgán ohledně ověřovacího orgánu, musí být vyřízeny v souladu s čl. 62 AVR.

11 Speciální validace nebo ověřování

Žádné další požadavky nebo pokyny.

12 Systém managementu

Systém managementu musí zajistit splnění specifických požadavků AVR (viz také Přílohu II AVR). Mají být zohledněny pokyny Evropské komise při vytváření, údržbě a zlepšování systému managementu.

Pro všeobecné prvky systému managementu má být úroveň implementace analogická požadavkům EN ISO/IEC 17021-1, uplatnění požadavků čl. 10.3 má být považováno za dostatečné.

Interní audity ověřovacího orgánu mají vycházet z pokynů EN ISO 19011.

Ověřovací orgán musí nastavit postupy pro poskytování informací požadovaných podle čl. 77 AVR, národnímu akreditačnímu orgánu, jenž ověřovací orgán akreditoval. Informace má být poskytnuta prostřednictvím šablon zpřístupněných Evropskou komisí, viz Pokyn Evropské komise KGN II.10 - Výměna informací.

Příloha A – Neutrannost a nezávislost (informativní)

Ověřovací orgán musí zajistit, aby činnosti jiných subjektů neovlivňovaly důvěrnost, objektivitu a neutrannost jeho ověřování. Ověřovací orgán se musí vyhnout jakékoli situaci, která by vytvářela střet zájmů vznikající z činnosti jakéhokoli jiného subjektu.

Ověřovací orgán nesmí poskytovat konzultační služby nebo technickou pomoc, při nichž by mohla ohrozit finanční závislost neutrannost ověřovací činnosti.

Konzultační služby nebo technická pomoc a ověřovací činnosti nesmí být nabízeny současně. Subjekt poskytující konzultační služby nebo technickou pomoc nesmí uvádět nebo naznačovat, že ověřování bude jednodušší, snazší, rychlejší nebo méně nákladné, pokud bude využit určitý ověřovatel. Činnosti ověřovacího orgánu nesmí být nabízeny jako činnosti související s činnostmi organizace, která poskytuje konzultační či inženýrské služby nebo jakoukoli technickou pomoc související se skleníkovými plyny.

Všichni pracovníci provádějící ověřování, jak interní, tak externí, nebo komise, kteří (které) by mohli (mohly) ovlivnit ověřovací činnosti, musí jednat neutranně a nesmějí umožnit, aby jejich neutrannost byla ohrožována komerčními, finančními nebo jinými tlaky. Ověřovací orgán musí mít formální pravidla a/nebo smluvní podmínky, které zajistí, že každý člen týmu bude jednat neutranně.

Ověřovací orgány musí využít tyto informace jako vstupní údaje pro identifikaci ohrožení neutrannosti způsobovaného činnostmi takovýchto pracovníků nebo organizacemi, které je zaměstnávají.

Informativní Příloha B k EN ISO 14065:2013 uvádí potenciální rizika a zabezpečení neutranností. V rámci systému EU ETS má tato příloha stejné postavení jako dokument EA-6/03. Slovo "mohl" používané v Příloze B je rovnocenné výrazu „má“ v této směrnici.

Příloha B – Plán ověřování - podrobnosti (informativní)

Pokud je to relevantní, pak následující tři faktory mají hlavní vliv na plán ověřování:

Počítačové informační systémy:

Pokud ověřování údajů probíhá v prostředí počítačového informačního systému, má ověřovací orgán zvážit následující skutečnosti:

1. Inherentní rizika provozovatele ohrožující úplnost, konzistentnost, spolehlivost a přesnost vykazovaných údajů v důsledku skutečných nebo potenciálních selhání počítačového informačního systému (např. selhání počítačového systému mající za následek to, že v průběhu selhání systému nejsou shromažďovány údaje z automatických monitorovacích přístrojů);
2. Potenciální chyby v programech nebo skriptech, které mohou vést k nepřesnostem nebo závažným nepřesnostem ve vykazovaných údajích (např. manuální vložení funkce v tabulkovém programu nebo zásadní chyba programovacího kódu na vysoké úrovni, která vede k nesprávnému souhrnnému údaji nebo nesprávnému emisnímu faktoru/konverzi);
3. Lidské chyby v počítačovém informačním systému (např. přepsání tabulky obsahující údaje za minulý měsíc údajů za tento měsíc před zálohováním údajů);
4. Pokud je počítačovým informačním systémem software vytvořený na zakázku (nestandardní), může být nutné, aby do ověřovacího týmu byl začleněn odborník na informační technologie / vytváření software;
5. Převažující podmínky zabezpečení informací, v jejichž rámci je nakládáno s údaji – porušení zabezpečení informací může vést k selháním nebo zvýšenému riziku při porovnávání, předávání, zpracování, analyzování, agregaci (nebo disagregaci) a uchovávání vykazování údajů. Selhání v zabezpečení informací mohou být rovněž důsledkem neodpovídajících postupů zálohování údajů;
6. Řádné použití výpočetního vzorce a přístupových práv, možnosti obnovit data, zajištění kontinuity a zabezpečení s ohledem na informační technologie.

Kontrolní prostředí zařízení nebo provozovatele letadel:

Ověřovací orgány mají získat dostatečnou znalost o kontrolním prostředí a kontrolním systému, aby mohly posoudit povědomí managementu o vnitřních kontrolách a jeho činnosti týkající se vnitřních kontrol a jejich významu při sestavování a vykazování informací o emisích nebo údajů o tunokilometrech a shody s požadavky povolení, pokud to připadá v úvahu, a plánu monitorování.

Při plánování ověřování si ověřovací orgány mají od managementu vyžádat informace sloužící k tomu, aby se obeznámily s:

1. posuzováním inherentních a kontrolních rizik provozovatele, nepřesnostmi v ročním výkazu emisí, výkazu základních údajů nebo výkazu tunokilometrů a neshod oproti schválenému monitorovacímu plánu nebo monitorovacímu metodickému plánu a nesouladu s MRR nebo FAR;
2. řízením systémů evidence a systémů vnitřní kontroly, jakož i ostatními kontrolními činnostmi, na které odkazuje MRR a FAR a schválený monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán, který provozovatel nebo provozovatel letadel zavedl, aby taková inherentní a kontrolní rizika řešil;
3. tím, jak je management obeznámen s realizací a údržbou systémů evidence a systémů vnitřní kontroly, jakož i ostatními kontrolními činnostmi, na které odkazuje MRR nebo FAR a schválený monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán, které mají zabránit chybám nebo je odhalit;
4. tím, zda management nalezl jakékoli nepřesnosti a neshody.

Za použití postupů jako je dotazování, pozorování, inspekce a analytické postupy společně s předchozími zkušenostmi se ověřovatel dostatečně obeznámí s kontrolním prostředím zařízení nebo provozovatele letadel do té míry, aby mu to umožnilo sestavit a uskutečnit plán ověřování. Je potřeba, aby ověřovací orgán porozuměl:

- organizační strukturu;
- provozním procesům;
- personální politice a praxi;
- systému sdělování informací;
- počítačovým informačním systémům.

Aby mohl vypracovat a realizovat plán ověřování, má být ověřovací orgán obeznámen s kontrolními systémy v zařízení nebo u provozovatele letadel a posoudit, zda tyto kontrolní systémy a s nimi související činnosti stanovené ve schváleném monitorovacím plánu nebo monitorovacím metodickém plánu byly správně realizovány a zda fungují správně ve vztahu k tokům dat a generování údajů o emisích, základních údajů, údajů nového účastníka na trhu, ročních údajů o úrovních činnosti nebo údajů o tunokilometrech.

Provozovatel, provozovatel letadel ani ověřovací orgán by neměli předpokládat, že přizpůsobení a zavedení systémů managementu může ze své podstaty minimalizovat různá rizika související s ověřováním v rámci systému EU ETS. Nicméně pokud v zařízení nebo u provozovatele letadel funguje systém environmentálního managementu, jako např. ISO 14001, EMAS nebo jiný ekvivalentní systém, může být díky těmto systémům jednodušší shromažďovat materiál pro ověřování v rámci systému EU ETS pod podmínkou, že systém managementu řeší všechny otázky související s údaji a informačním systémem pro systém EU ETS. Přizpůsobení a zavedení systému managementu může pomoci zlepšit, jakož i formalizovat řízení, provádění a trvalé zlepšování činností nutných z hlediska povolení v rámci systému EU ETS, MRR nebo FAR a jiných podpůrných požadavků systému EU ETS.

Ověřovací orgán se musí zabývat postupy nutnými pro monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a správným použitím těchto postupů v zařízení nebo u provozovatele letadel, jak je stanoveno ve schváleném monitorovacím plánu. Vzhledem ke kontrolnímu prostředí a kontrolnímu systému musí plán ověřování vyhovět požadavkům čl. 13 AVR.

Shoda realizace schváleného monitorovacího plánu:

Ověřovatel musí zkontrolovat a potvrdit správnou realizaci schváleného monitorovacího plánu a souvisejícího povolení v rámci systému EU ETS, pokud to připadá v úvahu, včetně správného uplatňování metodiky monitorování.

Ověřovací orgán má tudíž sestavit plán ověřování tak, aby zahrnoval:

1. elektronicky vedené tabulky a způsoby výpočtu s cílem zajistit, aby byly přesné a transparentní a aby odpovídaly metodice vymezené ve schváleném monitorovacím plánu;
2. zdroj externích údajů, jako jsou emisní faktory a oxidační faktory, s cílem zajistit, aby byly správné a správně používány;
3. typ měření, na kterém spočívá shromažďování údajů, a to, zda měřicí přístroj:
  - a) byl zahrnut do schváleného monitorovacího plánu;
  - b) splňuje požadavky (včetně nejistoty) specifikované ve schváleném monitorovacím plánu;
  - c) má aktuálně platný stav kalibrace v souladu s postupy provozovatele týkající se zajištění kvality měřicího zařízení a použitých informačních technologií. V případě, že součástky měřicího zařízení

nelze kalibrovat a příslušný orgán schválil alternativní kontrolní činnosti, které jsou podrobně uvedeny v monitorovacím plánu, má to ověřovatel též zkontrolovat;

4. přesnost a použitelnost činností při zpracování aplikovaných na toky primárních dat před tím, než jsou tato data vložena do přechodné paměti a zpracována k předložení ve výkazu emisí nebo výkazu tunokilometrů;
5. jakékoli změny režimů údržby a kalibrace přístrojů, které mohou mít závažný vliv na vykazované údaje a výkaz emisí a na to, zda mají tyto změny vliv na shodu s odsouhlaseným plánem monitorování;
6. doložení právní a provozní struktury a hranic zařízení nebo provozovatele letadel, včetně otázek vlastnictví, fúzí a akvizic, zadávání činností mimo vlastní zařízení, dominantní kontroly managementu (ve vztahu k emisím skleníkových plynů nebo jejich propadům) a smluvních požadavků a toho, jaký mají vztah k rozsahu odsouhlaseného monitorovacího plánu, vykazovaným údajům a výkazům emisí.

Příloha C – Ověřovací práce při opakovaných ověřováních (informativní)

Vztahují se na všechna zařízení a provozovatele letadel stejné ověřovací činnosti?

Každý provozovatel zařízení nebo letadel monitoruje své emise skleníkových plynů na základě odsouhlaseného monitorovacího plánu nebo monitorovacího metodického plánu. Odsouhlasený monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán je pro každého provozovatele zařízení nebo letadel specifický a bude v případě nutnosti měněn tak, aby odrážel měnící se okolnosti v souladu s čl. 14 MRR nebo čl. 9 FAR.

S cílem zabránit tomu, aby provozovatelé relativně jednoduchých zařízení nebo letadel byli podrobováni plánu ověřování, který je příliš přísný, byla do tohoto dokumentu začleněna tato dvě ustanovení:

1. Ověřovací orgán zkontroluje, zda byl při sestavování výkazu emisí, základních údajů nebo tunokilometrů aplikován odsouhlasený monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán. Relativně jednoduchá zařízení nebo provozovatelé letadel budou mít jednodušší monitorovací plán než složitá zařízení nebo provozovatelé letadel, což povede k tomu, že i ověřovací proces bude jednodušší.
2. Ověřovací orgán pro každé zařízení nebo provozovatele letadel sestaví plán ověřování. Tento plán ověřování vypracuje na základě strategické analýzy a analýzy rizik. Takto bude ověřovací proces odpovídat specifickým okolnostem vztahujícím se na dané zařízení nebo provozovatele letadel a bude prováděn účinným a efektivním způsobem.

Vztahují se na ověřování prováděná opakovaně v jednotlivých letech stejné ověřovací činnosti?

Postupy ověřování prováděné ve stejném zařízení nebo pro stejného provozovatele letadel se budou rok od roku lišit v závislosti na faktorech, jako jsou:

1. Změny v odsouhlaseném monitorovacím plánu nebo monitorovacím metodickém plánu;
2. Změny, ke kterým došlo v zařízení nebo u provozovatele letadel, ať již souvisejí s jeho zdroji emisí, materiálovými toky, zdrojovými toky nebo systémem správy dat; tyto změny zahrnují i personální změny;
3. Posílení nebo oslabení systému správy dat a dalších kontrolních činností, které mají být uskutečněny podle čl. 57 a 58 MRR nebo čl. 8 a 11 FAR;
4. Zjištění z předchozích let.

S cílem vyvarovat se toho, aby v jednotlivých letech byla prováděna opakovaně totožná práce, byla do tohoto dokumentu začleněna následující ustanovení, která se vztahují pouze na situaci, kdy ověřovací posouzení provádí stejný ověřovací orgán pro stejné zařízení nebo pro stejného provozovatele letadel ve stejném obchodovacím období:

1. Při přípravě strategické analýzy a analýzy rizik, v letech po sobě následujících, se má pozornost soustředit na změny a vývoj, ke kterým došlo. Bude záležet na změnách a jejich dopadu. Jak budou změny postupně narůstat, může být nutné opakovat celou strategickou analýzu a analýzu rizik. Ověřovací orgán má posoudit a odůvodnit, zda strategická analýza a analýza rizik z minulého roku stále platí, nebo zda bude nutno je změnit na základě nových okolností.
2. Ověřovací orgán sestaví plán ověřování pro každé ověřování. Tento plán ověřování vypracuje na základě zrevidované a pozměněné strategické analýzy a analýzy rizik. Takto bude postup ověřování odpovídat specifickým okolnostem vztahujícím se na dané zařízení nebo provozovatele letadel a bude prováděn účinným a efektivním způsobem;

3. Ověřovací orgán zváží zdokumentované důkazy a postupy týkající se:

- a) posílení systému správy dat a jiných kontrolních činností, které mají být uskutečněny podle čl. 57 a 58 MRR nebo čl. 11 FAR;
- b) pozitivního důkazu, že nedošlo k žádným změnám.

Ty mohou snížit rozsah vzorkování, a pokud k tomu dojde, je nutno jasně doložit odůvodnění těchto změn, aby bylo usnadněno interní a externí přezkoumání.

Co se stane, když ověření provede nový ověřovací orgán – převzetí?

V případech, kdy je zakázka o ověřování převzata během obchodovacího období, neplatí výše uvedená hlediska. Nový ověřovací orgán musí provést ověřování, jako kdyby se jednalo o první ověřování.

Příloha D – Faktory, které je třeba zvážit při přidělování času a určování vzorkování dat (normativní)

Při přidělování času pro ověřovací činnost musí ověřovací orgán zohlednit kromě čl. 9 AVR rovněž následující faktory. Stejně faktory musí platit přinejmenším při stanovování rozsahu vzorkování dat.

Musí být přihlédnuto přinejmenším k těmto faktorům:

1. složitost zařízení nebo složitost činností provozovatele letadel;
2. schválený monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán a jeho složitost;
3. typy a počet zdrojů skleníkových plynů a zdrojových toků;
4. počet parametrů dat;
5. velikost celkového souboru dat a objem dat, která mají být prověřena, včetně dat, která nebyla zpracována k použití (a vrácení se k těmto datům);
6. přesnost postupů pro správu a ukládání dat, platnost frekvencí vzorkování a skutečnost, zda chybějí údaje o emisích kvůli selhání nebo špatnému fungování vybavení;
7. účetní systém a jeho složitost;
8. přesnost a úplnost činností týkajících se získávání a zpracovávání dat;
9. důkladnost kontrolních činností jako součást kontrolního systému, které jsou uskutečňovány ke zmírnění inherentních a kontrolních rizik zjištěných při posouzení rizik, jenž má provést provozovatel;
10. objem vzorkování na základě závažnosti, přiměřených záruk, inherentního rizika, kontrolního rizika a detekčního rizika;
11. odborná způsobilost pracovníků ověřovatele a způsob využití během ověřovacího závazku;
12. transparentnost kontrolního systému a počet případů, kdy lidé musejí zpracovávat data;
13. organizační kultura týkající se řízení a dodržování interních postupů a jejich oprav;
14. jazyk relevantní pro ověřování, potřeba využití tlumočnicka;
15. validace počítačově řízených rozhraní a systémů vztahujících se k údajům;
16. vedení záznamů;
17. interní prověřování a validace dat (horizontální a vertikální kontroly);
18. jestli jsou stanovovány faktory výpočtu (emisní faktory, výhřevnost, oxidační faktory, a další) provozovatelem, nebo třetí stranou (dodavatel, externími akreditovanými/neakreditovanými laboratořemi), nebo jestli byly stanoveny na základě standardních hodnot.

Pro zařízení musí být přihlédnuto k těmto dalším faktorům:

1. použití výpočtových metod nebo metod měření (nebo jejich kombinace) k určení emisí skleníkových plynů a/nebo materiálových toků;
2. typy a počet zdrojů emisí a/nebo materiálových toků, kde jsou použity metody kontinuálního měření emisí;
3. způsob, jakým je stanoveno množství zdrojového toku (posouzením přes změny zásob nebo použití přímého měření), vlastní měření provozovatele nebo spoléhání se na údaje dodavatele;
4. používá-li zařízení nouzový přístup: posouzení roční aktualizace analýzy nejistoty, která je součástí ověřování podle čl. 22 MRR;

5. způsob, kterým byly určeny emise v rámci systému EU ETS kontinuálním měřením emisí, pokud bylo aplikováno, včetně příslušných norem, použitého principu měření a parametrů;
6. uplatňování požadavků EN 14181 a jiných kalibračních požadavků v případě CEMS.

Pro letectví musí být přihlédnuto k těmto dalším faktorům:

1. úplnost zdrojů emisí skleníkových plynů;
2. jestli má provozovatel letadel chybějící data;
3. úplnost údajů o letech, emisích, činnosti a tunokilometrech;
4. složitost dat pro hmotnostní bilance;
5. složitost dat o spotřebě paliva a nákupech paliva;
6. dostupnost externích zdrojů pro podporu výše uvedených dat.

Příloha E – Nepřesnosti a neshody (informativní)

Nepřesnosti a neshody

Nepřesnosti se týkají všech informací, které má provozovatel podat v ročním výkazu emisí nebo tunokilometrů.

Protože neshody mohou mít vliv na celkové hodnoty ve výkazech, neshody se mohou překrývat s nepřesnostmi bez ohledu na to, zda mají závažný vliv. Neshoda není závislá na prahové úrovni závažnosti.

Závažná nepřesnost existuje přinejmenším tehdy, pokud byly překročeny prahové úrovně závažnosti stanovené čl. 23 AVR.

Závažné nepřesnosti nejsou výhradně spojeny s prahovými úrovněmi závažnosti. V určitých případech mohou být nepřesnosti pod prahem závažnosti považovány za závažné nepřesnosti, jelikož by to mohlo změnit rozhodnutí kompetentního orgánu. V případech, kdy toto vede k soustavnému podhodnocování emisí, nebo nadhodnocování údajů o tunokilometrech, mohou být i takovéto drobné chyby považovány za závažné. V případě, kdy provozovatel nebo provozovatel letadel odmítne opravit zjištěné a opravitelné chyby, ověřovací orgán musí vystavit ověřovací výrok, kde je uvedeno, že výkaz emisí, výkaz základních údajů, výkaz údajů nového účastníka na trhu, roční výkaz údajů o úrovních činnosti nebo výkaz tunokilometrů nebyl po ověření označen za uspokojivý, viz čl. 27 AVR.

Posouzení toho, zda nepřesnost nebo neshoda má závažné důsledky, závisí na konkrétních okolnostech. Je obtížné předem přesně vymezit, co představuje neshodu, která ovlivňuje vykázané údaje a vede k závažné nepřesnosti.

V závislosti na okolnostech by neshodami mohly být:

1. nesprávná kalibrace/ neprovedení kalibrace nebo údržby, což by mělo dopad na údaje o emisích;
2. neprovedení náprav a nápravných opatření, když zařízení nefunguje správně;
3. neprovedení aktualizace analýzy nejistoty ve vztahu k nouzovému přístupu;
4. včasné nenainstalování náležitého měřicího přístroje;
5. použití nesprávných výpočetních vzorců;
6. nezahrnutí zdrojů, zdrojových toků a letů;
7. nevyužití akreditované laboratoře, jak je stanoveno ve schváleném monitorovacím plánu;
8. nereprezentativní vzorkování pro analýzy.

Faktory, které určují, zda má nepřesnost nebo neshoda závažný vliv:

1. nepřesnost překročí prahovou úroveň závažnosti;
2. souhrn nepřesností překročí prahovou úroveň závažnosti;
3. zda lze neshodu nebo nepřesnost opravit. Nelze-li neshody a nepřesnosti opravit v krátkém termínu nebo nelze-li je opravit vůbec, může to ověřovací orgán považovat za neshodu nebo závažnou nepřesnost obzvláště tehdy, když to má dopad na údaje o emisích, výkaz základních údajů nebo na údaje o tunokilometrech;
4. možnost opakovaného výskytu spolu s dopadem na výkaz emisí, výkaz základních údajů, výkaz údajů nového účastníka na trhu, roční výkaz údajů o úrovních činnosti nebo údaje o tunokilometrech;
5. doba trvání existence této nepřesnosti nebo neshody: tj. neshodu v zabezpečování kvality a kontrolních postupech provozovatel několik let neřešil, a proto přerostla do nepřesnosti nebo

neshody, která již není přijatelná pro ověřovací orgán, neboť by mohla například ovlivnit výkaz emisí, výkaz základních údajů, výkaz údajů nového účastníka na trhu, roční výkaz údajů o činnosti nebo údaje o tunokilometrech.

Odpovědnosti ověřovacího orgánu s ohledem na nepřesnosti a neshody

Při ověřování výkazu emisí, výkazu základních údajů, výkazu údajů nového účastníka na trhu, ročního výkazu údajů o úrovních činnosti nebo údajů o tunokilometrech musí ověřovací orgán vzít jako východisko schválený monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán a musí rozpoznat, zda došlo k úkonu nebo opomenutí úkonu v rozporu se schváleným monitorovacím plánem nebo monitorovacím metodickým plánem.

Hlavním úkolem ověřovacího orgánu je však prověřit, zda údaje ve výkazu emisí, základních údajů, údajů nového účastníka na trhu, ročního výkazu údajů o úrovních činnosti nebo výkazu tunokilometrů jsou správné. To vyplývá z čl. 7 AVR, podle kterého je cílem ověřování ujistit se, že údaje o emisích nebo činnosti byly monitorovány v souladu s MRR nebo FAR, a že budou vykázány spolehlivé a správné údaje podle článku 14(3) směrnice EU ETS.

Podle AVR má ověřovací orgán následující povinnosti týkající se nepřesností a neshod:

1. Ověřovací orgán musí zkontrolovat, zda údaje ve výkazech byly stanoveny ve shodě s povolením v rámci systému EU ETS, pokud to připadá v úvahu, a schváleným monitorovacím plánem. Opomenutí, nepravdivá prohlášení a chyby ve výkazu emisí se považují za nepřesnost. Pokud ověřovací orgán zjistí jakoukoliv neshodu s MRR nebo FAR, pak to musí uvést v ověřovací zprávě;
2. Ověřovací orgán musí určit nepřesnosti a neshody posouzením toho, zda byl uplatněn monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán, aby podložil rozhodnutí o neshodách, a musí zjistit, zda je monitorovací plán nebo monitorovací metodický plán aktuální. Mohlo by se například jednat o:
  - a) neuplatňování postupů pro specifické kontrolní činnosti (tj. externě zajišťované postupy);
  - b) neprovedení kalibrace měřicího zařízení.
3. Ověřovací orgán musí zjistit, zda nedošlo k úkonu nebo opomenutí úkonu v rozporu se schváleným monitorovacím plánem nebo monitorovacím metodickým plánem, a označit to jako neshodu nehledě na to, zda to má závažný vliv. Mohlo by se například jednat o:
  - a) metodiku monitorování používanou provozovatelem, která není ve shodě se schválenou metodikou monitorování stanovenou v monitorovacím plánu nebo monitorovacím metodickém plánu;
  - b) nesprávné uskutečnění specifických kontrolních činností.
4. Jestliže ověřovací orgán zjistí situaci, která není ve shodě s MRR nebo FAR, a že situace nebyla popsána ve schváleném monitorovacím plánu nebo monitorovacím metodickém plánu, musí o tom uvědomit provozovatele a doporučit mu, aby zajistil shodu situace s MRR nebo FAR. Může to učinit tak, že odkáže provozovatele na kompetentní orgán, kde získá informace, na jejichž základě může provozovatel jednat s cílem vylepšit své monitorování a vykazování emisí, základních údajů, údajů nového účastníka na trhu, ročního vykazování údajů o úrovních činnosti nebo tunokilometrů v budoucnu. Jakékoliv neshody s MRR nebo FAR, které zjistil ověřovací orgán, musí být zahrnuty do ověřovací zprávy. Dále ověřovací orgán musí předložit doporučení, pokud ověřovací orgán zjistil jakékoliv oblasti pro zlepšení v souladu s čl. 30 AVR. Příklady takových doporučení se týkají:
  - a) provedení aktualizace monitorovacího plánu z důvodu možného zlepšení schválených úrovní závažnosti;
  - b) zvýšení frekvence kalibrace měřicího zařízení.

Příloha F – Přístup k zajištění pokrytí oblasti působnosti v praxi svědeckého posuzování (witnessing) a přezkoumání dokumentace pro posuzování ověřovacích orgánů EU ETS (normativní)

Úvod

Cílem této přílohy je podpořit harmonizovaný a konzistentní přístup národních akreditačních orgánů k výběru ověření pro svědecké posouzení a přezkoumání dokumentace v průběhu celého akreditačního cyklu.

Tento přístup vychází z čl. 48, 50 a 51 AVR a normy EN ISO/IEC 17011:2017, čl. 7.4, 7.6, 7.9 a 7.10.

Definice

Akreditační cyklus:

Podle normy EN ISO/IEC 17011:2017, čl. 7.9.1, akreditační cyklus začíná dnem rozhodnutí o udělení prvotní akreditace nebo rozhodnutí po opětovném posuzování nebo později a nesmí být delší než pět let. (Poznámka: podle čl. 50 AVR provádí NAB každoroční dohled nad každým ověřovatelem, kterému vydal osvědčení o akreditaci).

Klastr:

Kombinace skupin činností (viz AVR, příloha I), které mají podobné požadavky na odbornou způsobilost. Klustry jsou dále popsány v oddíle „Rozdělení rozsahu akreditace do klastrů“.

Posuzování odborné způsobilosti:

Činnost, kterou provádí NAB v prostorách ověřovacích orgánů (nebo případně na dálku), při níž se přezkoumává a posuzuje odborná způsobilost, např. prostřednictvím přezkoumání záznamů o hodnocení odborné způsobilosti nebo pohovoru se zúčastněnými pracovníky.

Přezkoumání dokumentace:

Činnost, kterou provádí NAB v prostorách ověřovacích orgánů (nebo případně na dálku), při níž se přezkoumávají a hodnotí záznamy a dokumenty týkající se konkrétní ověřovací činnosti, včetně záznamů o odborné způsobilosti vedoucího auditora, auditora, experta nebo osoby provádějící nezávislý přezkum. Přezkoumání dokumentace by mělo zahrnovat komplexní přezkoumání veškeré interní dokumentace.

Svědecké posouzení (witnessing):

Činnost, kterou provádí NAB, při níž pozoruje – bez zasahování – ověřovatele provádějícího ověřování výkazů emisí, výkazů základních údajů, výkazů nových účastníků na trhu, ročních výkazů údajů o činnosti a/nebo výkazů tunokilometrů v místě provozovatele. Witnessing může zahrnovat i další činnosti prováděné v prostorách ověřovacího orgánu, jako jsou rozhovory s pracovníky, kteří vysvětlují, jak bylo ověření provedeno, a přezkoumání ověřovací dokumentace.

Obecně

Vnitrostátní akreditační orgán stanoví postupy, jak zajistit pokrytí skupin činností v rozsahu akreditace prostřednictvím svědeckého posouzení a přezkumu dokumentace. Svědecké posouzení musí zahrnovat

výkon a odbornou způsobilost reprezentativního počtu zaměstnanců ověřovacího orgánu. Za tímto účelem NAB vypracuje program posuzování pro každého nového žadatele a každý akreditovaný ověřovací orgán.

Program posuzování musí být založen na posouzení rizik podle normy EN ISO/IEC 17011, čl. 7.9.3, a musí zahrnovat alespoň jedno svědecké posouzení v každém definovaném klastru (viz oddíl „Rozdělení rozsahu akreditace do klastrů“) v rozsahu akreditace ověřovacích orgánů v rámci jednoho akreditačního cyklu. Witnessing musí být doplněn o výběr a přezkoumání ověřovací dokumentace, aby bylo zajištěno pokrytí všech skupin činností v rámci rozsahu a cyklu akreditace. NAB může rozšířit nebo zintenzivnit svědecké posouzení a/nebo přezkoumání dokumentace nad rámec vymezeného klastru, pokud jsou ověřovací činnosti v rámci jedné nebo více skupin činností vysoce relevantní z hlediska složitosti, odborné způsobilosti a/nebo míry/rozsahu emisí.

Pokud se tato zásada neuplatní, musí NAB své rozhodnutí zdůvodnit a zdokumentovat.

Svědecké posouzení může být nutné provést v druhé polovině vykazovaného roku, protože některá zařízení mají specifická omezení přístupu, např. zahraniční nebo vzhledem k velikosti a složitosti zařízení (viz také 8.4.2).

Program posuzování – kritéria pro witnessing a přezkoumání dokumentace

Pro každý ověřovací orgán musí být připraven program posuzování, který zajistí svědecké posouzení a přezkoumání dokumentace reprezentativního vzorku rozsahu akreditace a zaměstnanců ověřovacího orgánu.

Při sestavování programu posuzování by měly být zohledněny alespoň tyto skutečnosti

- zkušenosti ověřovacího orgánu v rámci EU ETS;
- vyspělost systému řízení ověřovacího orgánu;
- skupiny činností zahrnuté do rozsahu akreditace;
- počet kanceláří/míst ověřovacího orgánu;
- počet zařízení/provozovatelů letadel, která mají být ověřena (počet klientů/ověřených výkazů);
- počet vedoucích auditorů, auditorů, osob provádějících nezávislý přezkum, odborníků ověřovacího orgánu;
- úroveň ověřovací činnosti v jiných členských státech;
- složitost a rozsah emisí zařízení/provozovatelů letadel (kombinace klientů, např. malí, střední nebo velcí emitenti, jakož i méně či více zdrojů emisí; velké nebo malé fyzické místo);
- metodika měření používaná provozovatelem – CEMS;
- zpětná vazba od kompetentního orgánu.

Prvotní posuzování

Při prvotním posuzování by měl NAB před udělením akreditace provést alespoň jedno svědecké posouzení v každém definovaném klastru a přezkum dokumentace v každé skupině činností v rámci požadovaného rozsahu. Pokud tyto podmínky nelze splnit pro každou skupinu činností, o kterou je žádáno, např. proto, že ověřovací orgán dosud nemá žádné klienty, může NAB rozhodnout o udělení akreditace po posouzení v kanceláři, bez příslušného svědeckého posouzení a přezkumu dokumentace, ale včetně posouzení odborné způsobilosti, a to za následujících dodatečných podmínek:

- ověřovací orgán je povinen oznámit NAB všechny ověřovací činnosti s dostatečným předstihem tak, aby NAB mohl být svědkem první ověřovací činnosti ověřovacího orgánu (nebo jedné z prvních) pro každý klastr a provést přezkum dokumentace pro další skupinu činností, o kterou je žádáno,
- neshody zjištěné při prvním svědeckém posouzení mohou být pro NAB důvodem k zahájení řízení o pozastavení nebo odnětí akreditace.

Ověřování výkazů základních údajů, výkazů údajů nových účastníků na trhu a ročních výkazů údajů o úrovních činnosti vyžaduje akreditaci včetně svědeckého posouzení ve skupině činností 98.

Dohled

Svědecká posouzení během akreditačního cyklu musí pokrývat alespoň klastry zahrnuté do rozsahu akreditace. Počet a přiřazení svědeckých posouzení by měly vycházet z programu posuzování.

Během posuzování kanceláře v prostorách ověřovacího orgánu provede NAB v průběhu celého akreditačního cyklu alespoň jedno přezkoumání dokumentace pro každou skupinu činností zahrnutou do rozsahu akreditace.

Pro skupinu činností 1a nebo 1b, je-li součástí rozsahu akreditace, se každoročně provede alespoň jedno přezkoumání dokumentace.

V příslušných případech musí být zařízení používající CEMS zařazena do programu svědeckých posouzení alespoň jednou za akreditační cyklus.

Opětovné posuzování

Při opětovném posuzování musí být potvrzeno, že všechny klastry v rámci akreditovaného rozsahu byly svědecky posouzeny a všechny skupiny činností byly v akreditačním cyklu posouzeny prostřednictvím přezkoumání dokumentace.

V jedné z technických skupin činností 1-12 musí být provedeno alespoň jedno svědecké posouzení. Určení počtu a typu svědeckých posouzení na místě pro opakované posuzování vychází z výsledků svědeckých činností v akreditačním cyklu a z faktorů, které je třeba zvážit při plánování a výběru dokumentace pro přezkoumání a svědecké posouzení – viz výše.

Při plánování opětovného posuzování musí být zohledněny požadavky čl. 51 odst. 2 AVR.

Rozšíření rozsahu akreditace

Vedle ostatních témat pravidelného posuzování se při každém rozšíření rozsahu akreditace na novou skupinu činností musí zdokumentovat odborná způsobilost ověřovacího orgánu a NAB musí provést alespoň jedno přezkoumání dokumentace. Pokud je rozšíření rozsahu akreditace součástí nového klastru, musí být provedeno svědecké posouzení.

Pokud není možné provést svědecké posouzení nebo přezkoumání dokumentace, použijí se obdobně ustanovení v části „Prvotní posuzování“.

Žádná další činnost v rozsahu akreditace

Ověřovatelé musí být schopni prokázat odbornou způsobilost pro všechny skupiny činností zahrnuté do jejich rozsahu akreditace. V případě, že v jedné skupině činností nebylo provedeno žádné ověření, musí

NAB rozhodnout o pozastavení, odnětí nebo neudělení této skupiny činností nejpozději během činnosti opětovného posuzování, pokud ověřovatel není schopen prokázat pokračující uplatňovanou odbornou způsobilost rovnocenným způsobem (např. prostřednictvím související akreditace s podobným rozsahem).

Klastry skupin činností (příloha I AVR)

Klastry pro skupiny činností a podskupiny používané pro výběr svědeckého posouzení a přezkoumání dokumentace

Klastr	Skupiny činností	Rozsah akreditace / podskupiny
A	1a, 1b, 7	<ul style="list-style-type: none"> • spalování paliv v zařízeních, kde se používají pouze standardní komerční paliva definovaná v prováděcím nařízení Komise (EU) č. 2018/2066 nebo pokud je v zařízeních kategorie A nebo B používán zemní plyn. • spalování paliv v zařízeních, bez omezení • výroba buničiny ze dřeva nebo jiných vláknitých materiálů • výroba papíru nebo lepenky
B	6	<ul style="list-style-type: none"> • výroba cementového slínku • výroba vápna nebo kalcinace dolomitu či magnezitu • výroba skla včetně skelných vláken • výroba keramických výrobků vypalováním • výroba izolačních materiálů z minerální vlny • sušení nebo kalcinace sádrovce nebo výroba sádrokartonových desek a jiných výrobků ze sádry
C	2, 8	<ul style="list-style-type: none"> • rafinace minerálních olejů • produkce sazí • výroba čpavku • množstevní výroba organických chemikálií krakováním, reformováním, částečnou nebo celkovou oxidací nebo podobnými postupy • výroba vodíku (H₂) a syntetického plynu reformováním nebo částečnou oxidací • výroba uhličitanu sodného (Na₂CO₃) a hydrogenuhličitanu sodného (NaHCO₃)
D	3, 4, 5	<ul style="list-style-type: none"> • výroba koksu • zařízení na pražení nebo slinování kovové rudy (včetně siřičkové rudy)⁴ • výroba surového železa nebo oceli (z prvotních nebo druhotných surovin) včetně kontinuálního lití • výroba nebo zpracování železných kovů (včetně ferroslitin) • výroba sekundárního hliníku • výroba nebo zpracování neželezných kovů, včetně výroby slitin • výroba primárního hliníku (emise CO₂ a PFC)

⁴ NÁRODNÍ POZNÁMKA: Dokument EA-6/03 M:2022 uvádí „Metal ore (including sulphide ore) roasting or sintering, including pelletisation“. Tak je také uvedeno v AVR v anglickém znění.

E	9	<ul style="list-style-type: none"> • výroba kyseliny dusičné (emise CO₂ a N₂O) • výroba kyseliny adipové (emise CO₂ a N₂O) • výroba glyoxalu a kyseliny glyoxylové (emise CO₂ a N₂O)
F	10, 11	<ul style="list-style-type: none"> • zachytávání skleníkových plynů ze zařízení, na něž se vztahuje směrnice 2003/87/ES, pro účely přepravy a geologického uložení v úložišti povoleném podle směrnice 2009/31/ES • přeprava skleníkových plynů potrubím za účelem geologického uložení v úložišti povoleném podle směrnice 2009/31/ES. • geologické ukládání skleníkových plynů v úložišti povoleném podle směrnice 2009/31/ES
G	12	<ul style="list-style-type: none"> • činnosti v oblasti letectví (údaje o emisích a tunokilometrech)
H	98	<ul style="list-style-type: none"> • jiné činnosti podle článku 10a směrnice 2003/87/ES
I	99	<ul style="list-style-type: none"> • jiné činnosti zahrnuté členským státem podle článku 24 směrnice 2003/87/ES, které mají být podrobně specifikovány v osvědčení o akreditaci. (o svědeckém posouzení nebo přezkoumání dokumentace se rozhoduje případ od případu)

Příloha G – Literatura (informativní)

EN ISO 14065:2013 (ISO 14065:2013) Skleníkové plyny – Požadavky na orgány validující nebo ověřující skleníkové plyny pro použití v akreditaci nebo jiných formách uznávání.

ISO 14066:2011 Skleníkové plyny – požadavky na odbornou způsobilost týmů pro validaci a ověřování skleníkových plynů

IAF MD 6:2014 Závazný dokument IAF pro aplikaci ISO 14065:2007

EN ISO/IEC 17021-1:2015 – Posuzování shody – Požadavky na orgány provádějící audit a certifikaci systémů managementu

EN ISO 9001:2015 Systémy managementu kvality - Požadavky (ISO 9001:2015)

EN ISO 14001:2015 Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití (ISO 14001:2015)

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o dobrovolné účasti organizací v systému společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS)

EN ISO 19011:2011 Směrnice pro auditování systému managementu kvality a/nebo systému environmentálního managementu (ISO 19011:2011)

EN 14181:2014 Stacionární zdroje emisí – Prokazování jakosti automatizovaných měřících systémů.

ISO 14956:2002 - Kvalita ovzduší - Posouzení vhodnosti měřící metody porovnáním s požadovanou nejistotou měření

EN ISO/IEC 17011:2017 Posuzování shody - Požadavky na akreditační orgány akreditující orgány posuzování shody

AVR - Nařízení Evropské komise (EU) 2018/2067 ze dne 19. prosince 2018 o ověřování údajů a akreditaci ověřovatelů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES

MRR - Nařízení Evropské komise (EU) 2018/2066 ze dne 19. prosince 2018 o monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES pozměňující nařízení Evropské komise (EU) č. 601/2012

FAR - Nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/331 z 19. prosince 2018, kterým se stanoví přechodná pravidla harmonizovaného přidělování bezplatných povolenek na emise platná v celé Unii podle článku 10a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES

Prováděcí nařízení Evropské komise (EU) 2019/1842 ze dne 31. října 2019, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokud jde o další opatření pro úpravy přidělování bezplatných povolenek na emise v důsledku změn úrovně činnosti.

Aktualizované pokyny vytvořené Evropskou komisí lze nalézt na webových stránkách DG CLIMA:

https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring_en#tab-0-1

- EGD I – vysvětlující pokyn AVR
- MRR 1 Obecné pokyny pro zařízení
- GD III - Pokyn k ověřování letectví
- GD IV – Ověřování výkazů základních údajů

Klíčové pokyny (KGN)

- KGN II.1 - Rozsah ověřování
- KGN II.2 - Analýza rizik provedená ověřovatelem
- KGN II.3 – Procesní analýza
- KGN II.4 - Vzorkování
- KGN II.5 - Návštěvy na místě během ověřování
- KGN II.6 - Ověřovací zpráva
- KGN II.7 - Odborná způsobilost ověřovatelů
- KGN II.8 - Vztah AVR a EN ISO 14065
- KGN II.9 - Vztah AVR a EN ISO/IEC 17011
- KGN II.10 - Výměna informací
- KGN II.12 – Přidělování času

**Potřebujete
více informací?**

KONTAKTUJTE NÁS

Adresa:

Olšanská 54/3, 130 00 Praha 3

Web:

www.cai.cz

Facebook:

facebook.com/akreditaceCR

E-mail:

mail@cai.cz

Telefon:

+420 272 096 222

Twitter:

twitter.com/akreditace

Linkedin:

linkedin.com/company/akreditace

ACCREDO
*dávám
důvěru.*

ČESKÝ INSTITUT PRO AKREDITACI, O.P.S.